

KARTOTEKA PIEŚNI LUDOWYCH Z LUBELSKIEGO NA KARTACH OBRZEŻNIE PERFOROWANYCH

Opracowywana w Zakładzie Języka Polskiego UMCS Kartoteka Polskich Pieśni i Wierszy Ludowych liczy około 100 000 tekstów folklorystycznych, które podzielone zostały na pięć grup.

W pierwszej grupie znajdują się teksty pochodzące ze zbiorów drukowanych przed 1842 r., tj. przed ukazaniem się „Pieśni ludu polskiego” O. Kolberga. Drugą grupę stanowią prace O. Kolberga; trzecią — zbiory wydane w latach 1842—1900. Czwartą grupę obejmować będą zbiory wydane w latach 1900—1945, a piątą — zbiory powojenne.

W niniejszej pracy przedstawię etapy budowania procesu mechanizacji przy wyszukiwaniu informacji w pieśniach z Lubelskiego.

Teksty pieśni z Lubelskiego należą do piątej grupy kartoteki Polskich Pieśni Ludowych. Teksty te nagrywane są w regionie lubelskim od 1960 r. na taśmach magnetofonowych, a następnie transkrybuje się teksty i melodię na karty dokumentacyjne wydrukowane na podkładce karty obrzeżnie perforowanej K₂BPN.

Są to karty z podwójną perforacją na czterech bokach. Karty są z nadrukiem tak dobranym, aby w miarę dokładnie charakteryzowały teksty folklorystyczne bez analizy treści danej pieśni (wyjątek stanowi pole „gatunek według zbieracza”). Karty przechowuje się w typowych skrzynkach metalowych bez żadnego uszeregowania.

Na kartę K₂BPN z nadrukiem przy transkrypcji (rys. 1) zostają przeniesione takie informacje jak:

1. Incipit.
2. Gatunek według zbieracza.
3. Gatunek według wykonawcy.
4. Region.
5. Województwo.
6. Gmina.
7. Wieś.
8. Numer pieśni z danej wsi.
9. Lokalizacja tekstu.
10. Imię i nazwisko nagrywającego.
11. Imię i nazwisko transkrybującego melodię.
12. Imię i nazwisko transkrybującego tekst.

13. Rok zapisu terenowego.
14. Typ nagrania.
15. Typ wykonania.
16. Imię i nazwisko wykonawcy.
17. Rok i miejsce urodzenia wykonawcy.
18. Zapis nutowy melodii.
19. Zapis tekstu.

Na obecnym etapie prac, zapisanych jest około 5 tysięcy kart. Przykładowe rozmieszczenie i zapis tekstu przedstawiono na rys. 1.

Pierwsze prace nad utworzeniem systemu wyszukiwania informacji w tych pieśniach autor rozpoczął przy użyciu emc R-32 wykorzystując program wyszukiwania informacji GRASP (Geologic retrieval and synopsis program) opracowany przez U.S. Geological Survey napisany w języku FORTRAN.

System ten został eksperymentalnie sprawdzony w Zakładzie Metod Numerycznych UMCS.

Zaprojektowany został formularz przedmaszynowy, na którym zostały uwzględnione, oprócz melodii i tekstu, wyżej wymienione pola. Pola te poszerzono o pewne dane liczbowe mające służyć do celów statystycznych.

Baza danych z opracowywanymi w ten sposób 600 pieśniami została

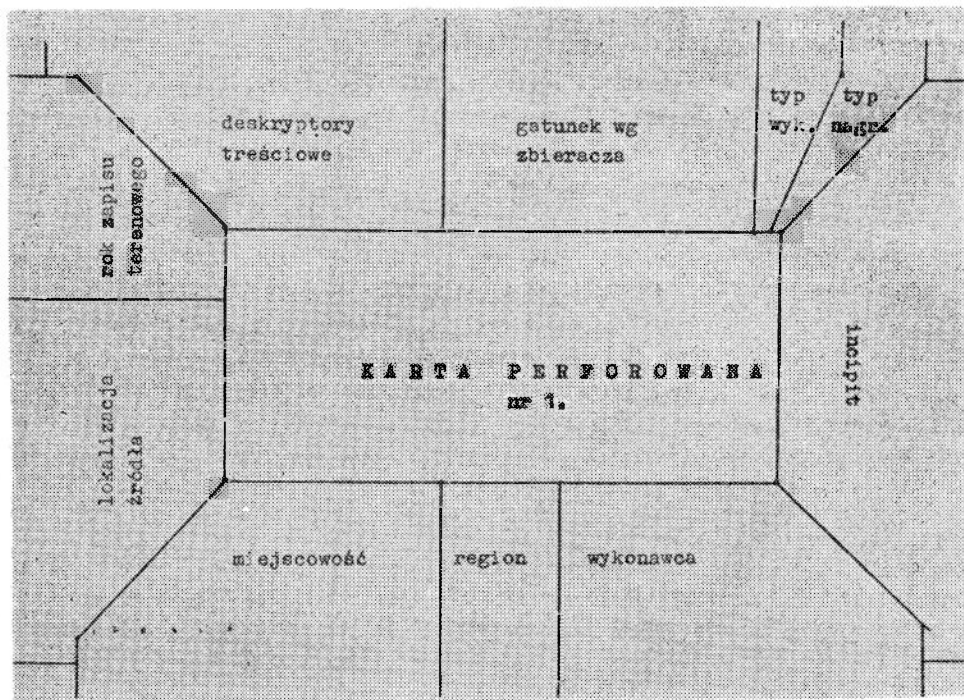
1. Kukaweczka kuka, w moim sercu huka					
2. tytuł					
3. zobacz wg zbieracza		wg wykonawcy			
lubelskie		Stanin nr 23			
4. region	5. nr	6. tytuł	7. tytuł	8. tytuł	9. tytuł
TN 14-A	J. Barm.	10. tytuł	11. tytuł	12. tytuł	13. tytuł
14. tytuł	15. tytuł	16. tytuł	17. tytuł	18. tytuł	19. tytuł
1964	A-M	S-bi	14. tytuł	15. tytuł	16. tytuł
17. tytuł	18. tytuł	19. tytuł	20. tytuł	21. tytuł	22. tytuł
1964	A-M	S-bi	14. tytuł	15. tytuł	16. tytuł
17. tytuł	18. tytuł	19. tytuł	20. tytuł	21. tytuł	22. tytuł
1964	A-M	S-bi	14. tytuł	15. tytuł	16. tytuł
17. tytuł	18. tytuł	19. tytuł	20. tytuł	21. tytuł	22. tytuł
1964	A-M	S-bi	14. tytuł	15. tytuł	16. tytuł
17. tytuł	18. tytuł	19. tytuł	20. tytuł	21. tytuł	22. tytuł
1964	A-M	S-bi	14. tytuł	15. tytuł	16. tytuł
17. tytuł	18. tytuł	19. tytuł	20. tytuł	21. tytuł	22. tytuł
1964	A-M	S-bi	14. tytuł	15. tytuł	16. tytuł
17. tytuł	18. tytuł	19. tytuł	20. tytuł	21. tytuł	22. tytuł
1964	A-M	S-bi	14. tytuł	15. tytuł	16. tytuł
17. tytuł	18. tytuł	19. tytuł	20. tytuł	21. tytuł	22. tytuł
1964	A-M	S-bi	14. tytuł	15. tytuł	16. tytuł
17. tytuł	18. tytuł	19. tytuł	20. tytuł	21. tytuł	22. tytuł
1964	A-M	S-bi	14. tytuł	15. tytuł	16. tytuł
17. tytuł	18. tytuł	19. tytuł	20. tytuł	21. tytuł	22. tytuł
1964	A-M	S-bi	14. tytuł	15. tytuł	16. tytuł
17. tytuł	18. tytuł	19. tytuł	20. tytuł	21. tytuł	22. tytuł
1964	A-M	S-bi	14. tytuł	15. tytuł	16. tytuł
17. tytuł	18. tytuł	19. tytuł	20. tytuł	21. tytuł	22. tytuł
1964	A-M	S-bi	14. tytuł	15. tytuł	16. tytuł
17. tytuł	18. tytuł	19. tytuł	20. tytuł	21. tytuł	22. tytuł
1964	A-M	S-bi	14. tytuł	15. tytuł	16. tytuł
17. tytuł	18. tytuł	19. tytuł	20. tytuł	21. tytuł	22. tytuł
1964	A-M	S-bi	14. tytuł	15. tytuł	16. tytuł
17. tytuł	18. tytuł	19. tytuł	20. tytuł	21. tytuł	22. tytuł
1964	A-M	S-bi	14. tytuł	15. tytuł	16. tytuł
17. tytuł	18. tytuł	19. tytuł	20. tytuł	21. tytuł	22. tytuł
1964	A-M	S-bi	14. tytuł	15. tytuł	16. tytuł
17. tytuł	18. tytuł	19. tytuł	20. tytuł	21. tytuł	22. tytuł
1964	A-M	S-bi	14. tytuł	15. tytuł	16. tytuł
17. tytuł	18. tytuł	19. tytuł	20. tytuł	21. tytuł	22. tytuł
1964	A-M	S-bi	14. tytuł	15. tytuł	16. tytuł
17. tytuł	18. tytuł	19. tytuł	20. tytuł	21. tytuł	22. tytuł
1964	A-M	S-bi	14. tytuł	15. tytuł	16. tytuł
17. tytuł	18. tytuł	19. tytuł	20. tytuł	21. tytuł	22. tytuł
1964	A-M	S-bi	14. tytuł	15. tytuł	16. tytuł
17. tytuł	18. tytuł	19. tytuł	20. tytuł	21. tytuł	22. tytuł
1964	A-M	S-bi	14. tytuł	15. tytuł	16. tytuł
17. tytuł	18. tytuł	19. tytuł	20. tytuł	21. tytuł	22. tytuł
1964	A-M	S-bi	14. tytuł	15. tytuł	16. tytuł
17. tytuł	18. tytuł	19. tytuł	20. tytuł	21. tytuł	22. tytuł
1964	A-M	S-bi	14. tytuł	15. tytuł	16. tytuł
17. tytuł	18. tytuł	19. tytuł	20. tytuł	21. tytuł	22. tytuł
1964	A-M	S-bi	14. tytuł	15. tytuł	16. tytuł
17. tytuł	18. tytuł	19. tytuł	20. tytuł	21. tytuł	22. tytuł
1964	A-M	S-bi	14. tytuł	15. tytuł	16. tytuł
17. tytuł	18. tytuł	19. tytuł	20. tytuł	21. tytuł	22. tytuł
1964	A-M	S-bi	14. tytuł	15. tytuł	16. tytuł
17. tytuł	18. tytuł	19. tytuł	20. tytuł	21. tytuł	22. tytuł
1964	A-M	S-bi	14. tytuł	15. tytuł	16. tytuł
17. tytuł	18. tytuł	19. tytuł	20. tytuł	21. tytuł	22. tytuł
1964	A-M	S-bi	14. tytuł	15. tytuł	16. tytuł
17. tytuł	18. tytuł	19. tytuł	20. tytuł	21. tytuł	22. tytuł
1964	A-M	S-bi	14. tytuł	15. tytuł	16. tytuł
17. tytuł	18. tytuł	19. tytuł	20. tytuł	21. tytuł	22. tytuł
1964	A-M	S-bi	14. tytuł	15. tytuł	16. tytuł
17. tytuł	18. tytuł	19. tytuł	20. tytuł	21. tytuł	22. tytuł
1964	A-M	S-bi	14. tytuł	15. tytuł	16. tytuł
17. tytuł	18. tytuł	19. tytuł	20. tytuł	21. tytuł	22. tytuł
1964	A-M	S-bi	14. tytuł	15. tytuł	16. tytuł
17. tytuł	18. tytuł	19. tytuł	20. tytuł	21. tytuł	22. tytuł
1964	A-M	S-bi	14. tytuł	15. tytuł	16. tytuł
17. tytuł	18. tytuł	19. tytuł	20. tytuł	21. tytuł	22. tytuł
1964	A-M	S-bi	14. tytuł	15. tytuł	16. tytuł
17. tytuł	18. tytuł	19. tytuł	20. tytuł	21. tytuł	22. tytuł
1964	A-M	S-bi	14. tytuł	15. tytuł	16. tytuł
17. tytuł	18. tytuł	19. tytuł	20. tytuł	21. tytuł	22. tytuł
1964	A-M	S-bi	14. tytuł	15. tytuł	16. tytuł
17. tytuł	18. tytuł	19. tytuł	20. tytuł	21. tytuł	22. tytuł
1964	A-M	S-bi	14. tytuł	15. tytuł	16. tytuł
17. tytuł	18. tytuł	19. tytuł	20. tytuł	21. tytuł	22. tytuł
1964	A-M	S-bi	14. tytuł	15. tytuł	16. tytuł
17. tytuł	18. tytuł	19. tytuł	20. tytuł	21. tytuł	22. tytuł
1964	A-M	S-bi	14. tytuł	15. tytuł	16. tytuł
17. tytuł	18. tytuł	19. tytuł	20. tytuł	21. tytuł	22. tytuł
1964	A-M	S-bi	14. tytuł	15. tytuł	16. tytuł
17. tytuł	18. tytuł	19. tytuł	20. tytuł	21. tytuł	22. tytuł
1964	A-M	S-bi	14. tytuł	15. tytuł	16. tytuł
17. tytuł	18. tytuł	19. tytuł	20. tytuł	21. tytuł	22. tytuł
1964	A-M	S-bi	14. tytuł	15. tytuł	16. tytuł
17. tytuł	18. tytuł	19. tytuł	20. tytuł	21. tytuł	22. tytuł
1964	A-M	S-bi	14. tytuł	15. tytuł	16. tytuł
17. tytuł	18. tytuł	19. tytuł	20. tytuł	21. tytuł	22. tytuł
1964	A-M	S-bi	14. tytuł	15. tytuł	16. tytuł
17. tytuł	18. tytuł	19. tytuł	20. tytuł	21. tytuł	22. tytuł
1964	A-M	S-bi	14. tytuł	15. tytuł	16. tytuł
17. tytuł	18. tytuł	19. tytuł	20. tytuł	21. tytuł	22. tytuł
1964	A-M	S-bi	14. tytuł	15. tytuł	16. tytuł
17. tytuł	18. tytuł	19. tytuł	20. tytuł	21. tytuł	22. tytuł
1964	A-M	S-bi	14. tytuł	15. tytuł	16. tytuł
17. tytuł	18. tytuł	19. tytuł	20. tytuł	21. tytuł	22. tytuł
1964	A-M	S-bi	14. tytuł	15. tytuł	16. tytuł
17. tytuł	18. tytuł	19. tytuł	20. tytuł	21. tytuł	22. tytuł
1964	A-M	S-bi	14. tytuł	15. tytuł	16. tytuł
17. tytuł	18. tytuł	19. tytuł	20. tytuł	21. tytuł	22. tytuł
1964	A-M	S-bi	14. tytuł	15. tytuł	16. tytuł
17. tytuł	18. tytuł	19. tytuł	20. tytuł	21. tytuł	22. tytuł
1964	A-M	S-bi	14. tytuł	15. tytuł	16. tytuł
17. tytuł	18. tytuł	19. tytuł	20. tytuł	21. tytuł	22. tytuł
1964	A-M	S-bi	14. tytuł	15. tytuł	16. tytuł
17. tytuł	18. tytuł	19. tytuł	20. tytuł	21. tytuł	22. tytuł
1964	A-M	S-bi	14. tytuł	15. tytuł	16. tytuł
17. tytuł	18. tytuł	19. tytuł	20. tytuł	21. tytuł	22. tytuł
1964	A-M	S-bi	14. tytuł	15. tytuł	16. tytuł
17. tytuł	18. tytuł	19. tytuł	20. tytuł	21. tytuł	22. tytuł
1964	A-M	S-bi	14. tytuł	15. tytuł	16. tytuł
17. tytuł	18. tytuł	19. tytuł	20. tytuł	21. tytuł	22. tytuł
1964	A-M	S-bi	14. tytuł	15. tytuł	16. tytuł
17. tytuł	18. tytuł	19. tytuł	20. tytuł	21. tytuł	22. tytuł
1964	A-M	S-bi	14. tytuł	15. tytuł	16. tytuł
17. tytuł	18. tytuł	19. tytuł	20. tytuł	21. tytuł	22. tytuł
1964	A-M	S-bi	14. tytuł	15. tytuł	16. tytuł
17. tytuł	18. tytuł	19. tytuł	20. tytuł	21. tytuł	22. tytuł
1964	A-M	S-bi	14. tytuł	15. tytuł	16. tytuł
17. tytuł	18. tytuł	19. tytuł	20. tytuł	21. tytuł	22. tytuł
1964	A-M	S-bi	14. tytuł	15. tytu	

zarejestrowana na dysku. Otrzymano pierwsze wydruki. Były to prace eksperymentalne mające na celu zarówno aspekt dydaktyczny (studenci UMCS kierunku „bibliotekoznawstwo i informacja naukowa” specjalizujący się w informacji naukowej, byli włączeni do budowy bazy zarówno od strony teoretycznej jak i praktycznej), jak też praktyczny (przykład formularza: rys. 2).

Baza danych z tak opracowanymi tekstami okazała się mało użyteczna. Wyszukiwanie informacji zakodowanych w polach (rys. 2), można również realizować przez zastosowanie kluczy kodowych na obrzeżu karty. Doświadczenia zdobyte podczas tworzenia bazy były przydatne przy doborze pól oraz ich kodowaniu na obrzeżu karty. Eksploatując system komputerowy należy również zwrócić uwagę na możliwość szybkiego uzyskania różnych danych liczbowych dotyczących bazy.

Obecnie zaprzestano dalszej budowy bazy danych, skupiając się nad analizą treści tekstów folklorystycznych. Równolegle prowadzone są prace nad budową systemu wyszukiwania informacji przy jednoczesnym wykorzystaniu do tego celu pola kodowego, jakim jest obrzeże karty.

Analiza treści tekstów folklorystycznych powinna doprowadzić do zbudowania słownika deskryptorów. Dopiero wówczas prace nad automatyzacją kartoteki pieśni ludowych będą miały rację bytu, głównie z punktu widzenia potrzeb użytkowników.

Problem wyboru informacji, sposobu ich rozumienia i zakodowania danych na obrzeżach karty perforowanej konsultowany był wielokrotnie z twórcami kartoteki, jak też z przyszłymi jej użytkownikami. Dużo doświadczeń uzyskano przy projektowaniu komputerowej bazy danych.

Opracowując system wyszukiwań informacji tekstów folklorystycznych na kartach obrzeżnie perforowanych przyjęto cztery ogólne założenia:

- 1) szybkie i pełne udostępnianie informacji;
- 2) możliwość łatwego opracowania treściowego tekstów według różnych aspektów wyszukiwania;
- 3) dobre pośrednictwo między źródłem jakim jest taśma magnetofonowa a komputerową bazą danych;
- 4) możliwość szybkiego przejścia na elektroniczne przetwarzanie danych.

Podstawą do omówienia poszczególnych pól oraz doboru do nich poszczególnych kluczy będzie karta przedstawiona na rys. 3.

Do kodowania wybrane zostały następujące pola:

- 1) Deskryptor treściowy.
- 2) Gatunek według zbieracza.
- 3) Typ wykonania.
- 4) Typ nagrania.
- 5) Wieś.
- 6) Region.
- 7) Wykonawca.
- 8) Incipit.
- 9) Lokalizacja źródła.
- 10) Rok zapisu terenowego.

Przed wprowadzeniem zapisu na obrzeżu karty dokonywano wielu prób, zarówno wyboru hasła, jak też kluczy do poszczególnych haseł.

Ze względu na konieczność uzupełniania i poszerzania kartoteki o wszystkie teksty folklorystyczne nagrane do chwili obecnej na taśmy magnetofonowe, bardzo dużą rolę odgrywa (w tej fazie prac) hasło lokalizujące daną kartę z numerem taśmy (w początkowym okresie budowy systemu nie brane pod uwagę).

Większość haseł wyszczególnionych do kodowania ma być pomocą przy szybkiej selekcji poszczególnych grup tekstów. Robi się to do celów analizy treściowej. Postanowiono nie wykorzystywać części narożnych karty ze względów technicznych (nie trwałość karty oraz możliwość ułożenia całej kartoteki według ściętego prawego rogu).

Użyto kodowania pośredniego, dla którego zbudowano karty kluczowo-skorowidzowe. Przy doborze kluczy do kodowania kierowano się celem umiejętności samodzielnego posłużenia się przez użytkownika kartą-

FOL 1

1

INCIPI - 6

Powiedz. ubas, Marysia, zem ci wianek ukrade
 Widzial ksiade, widzial ksiade, widzieli panowie

GATHGZG - 4

5

ID1
 3134
 3141

GATWGWR - 6

Wyrzmas
 Wyrzmas

TYPTAS	WIELTA	PRZESUM	REGION	WOJ	ID2
A	5	3,5	LBL	Lubelskie	3132
R	5	3,5	LBL	Lubelskie	3142

GMINA - 6

WIES - 3

Opole lubelskie
 Opole Lubelskie

Niezdow
 Niezdow

NRUTW	GRATAS	NATASNY	STRASNY	WETRAZ	ID3
59	TN	102	A	150	3133
60	TN	102	A	150	3133

NANATRA

NAGRAL

TRMEL

TATEKST

ROK ZAP

ID4

68

J. Bartminski

Z. Koter

J. Bartminski

1967

3134

69

J. Bartminski

Z. Koter

J. Bartminski

1967

3144

TYPNAGI

TYPNYK

WYKONAW

ROKUR

MIEJUR

ID5

A-M

5-b.

Zuzanna Kulaga

1944

Niezdow

3135

A-M

5-b.

Zuzanna Kulaga

1944

Niezdow

3145

Rys. 2.

-kluczem do wyszukiwania informacji. Trzymano się również zasady, aby w miarę prosto zakodować jak najwięcej informacji.

Wybrano, według autora najbardziej optymalne dla tego typu haseł, dwa rodzaje kluczy: klucz trójkątny oraz 1-2-4-7, stosując je w zależności od hasła jako klucze rozłączne lub złożone.

Przy nacinaniu otworów stosuje się wyciniki ręczne. Wyszukiwanie, na obecnym etapie, gdy nie jest jeszcze zakodowany deskryptor tekstowy, dokonuje się ręcznie, przy pomocy igieł selekcyjnych. W Zakładzie znajdują się dwa selektory z wibratorem, jednak z uwagi na ich hałaśliwą pracę oraz jeszcze niezbyt duży zbiór, wyszukiwanie ręczne za pomocą igieł selekcyjnych jest wystarczająco efektywne i szybkie.

Poniżej przedstawiono sposób zakodowania poszczególnych haseł (tzw. aspekty wyszukiwania).

1. DESKRYPTOR TREŚCIOWY

Na obecnym etapie prac pole przeznaczone na deskryptor treściowy nie jest zakodowane z uwagi na prace prowadzone w tym zakresie — zarówno dla osób piszących prace magisterskie, jak też pracowników Zakładu. W tej grupie wyróżnia się następujące deskryptory: postaciowy, tematyczny, geograficzny, intencjonalny.

Zarezerwowano 14 par otworów. Przewiduje się utworzenie odwzorowania liczbowego na każdy rodzaj deskryptora, a następnie wykorzystanie klucza 1-2-4-7 do kodowania na obrzeżu karty.

Należy zauważyć, że istotnym problemem staje się zakodowanie więcej niż jednego deskryptora z jednej podgrupy (np. dość często w tekście można spotkać cztery i więcej postaci). Są to ograniczenia wynikające z niewielkiej pojemności kodowej karty obrzeźnie perforowanej.

Na pytanie: jaki deskryptor z tej grupy i w jakim stopniu szczególności zostanie zakodowany, odpowiedź powinna przynieść analiza pełnych opisów tekstów.

2. GATUNEK WEDŁUG ZBIERACZA

Przyjęto projekt klasyfikacji gatunkowej Jerzego Bartmińskiego i do tego schematu dobrano klucz złożony: prosty oraz 1-2-4-7.

Ze schematu wyciągnięto następujący model do kodowania:

- folklor I. 1. Wierszowany.
- 2. Prozatorski.
- II. 1. Mówiony.
- 2. Śpiewany.

- III. 1. W określonej sytuacji.
- 2. Bez określonej sytuacji.
- IV. 1. Obrzędowy.
- 2. Nieobrzędowy.
- 3. Kalendarzowo-zwyczajowy.
- 4. Okolicznościowy.
- 5. Związany z tańcem.
- 6. Nie związany z tańcem.
- 7. Fabularny.
- 8. Niefabularny.
- 9. Z fikcją.
- 10. Bez fikcji.
- V. 1. Powinszowanie noworoczne.
- 2. Przemowy weselne.
- 3. Teksty narodowe.
- 4. Oracje zapustne.
- 5. Zamówienia znachorskie.
- 6. Modlitewki.
- 7. Wyliczanki.
- 8. Przysłowia.
- 9. Przepowiednie kalendarzowe.
- 10. Zagadki.
- 11. Kolędy i pastorałki.
- 12. Pieśni postne.
- 13. Pieśni Wielkanocne.
- 14. Pieśni gaikowe.
- 15. Pieśni sobótkowe.
- 16. Pieśni żniwne.
- 17. Pieśni dożynkowe.
- 18. Pieśni chrzcinowe.
- 19. Pieśni weselne.
- 20. Pieśni pogrzebowe.
- 21. Pieśni zabawowe.
- 22. Kołysanki.
- 23. Pieśni pasterskie.
- 24. Pieśni żołnierskie.
- 25. Przyśpiewki.
- 26. Ballady.
- 27. Pieśni historyczne.
- 28. Pieśni dziadowskie.
- 29. Erotyki.
- 30. Pieśni buntu.

31. Bajki zwierzęce.
32. Baśnie magiczne.
33. Bajki łańcuskowe.
34. Anegdoty.
35. Opowieści o niezwykłych wydarzeniach.
36. Mity kosmogoniczne.
37. Legendy religijne i inne.
38. Podania.
39. Opowieści wierzeniowe.
40. Opowieści wspomnieniowe.

Dla punktów I, II i III zastosowano klucz prosty, w pozostałych dwóch przypadkach klucz 1-2-4-7. Przeznaczono na ten deskryptor 11 par otworów.

3. TYP WYKONANIA I TYP NAGRANIA

Na podstawie instrukcji nr 1 dotyczącej sposobu wypełniania kart dokumentacyjnych dla pieśni z Lubelskiego dla hasła — typ wykonania — stosuje się symbole:

- s — solowe
- z — zespołowe
- ss — dwóch solistów na zmianę
- zz — dwa zespoły na zmianę
- sz — solista i zespół na zmianę

oraz dodaje się informację o kapeli lub jej braku.

Dla hasła typ nagrania zapisuje się dwie informacje:

1. Zapis sztuczny reporterski A lub z podsłuchu B.
2. Zapis ręczny.

Dla tych haseł zarezerwowano 6 par otworów, wykorzystując klucz trójkątny hasła typ wykonania i klucz prosty hasła — typ nagrania.

4. INCIPIT

Incipit w tekstach folklorystycznych odpowiada pierwszemu wersowi, z tą różnicą, że podaje się go w wersji literackiej. Dla incipitu wykorzystuje się 22 pary otworów, kodując za pomocą klucza trójkątnego trzy jego pierwsze litery. W pieśniach, które zaczynają się od wykrzykników „Oj”, „Ej”, „Hej”, ze względu na ich dużą ilość koduje się pierwszą literę, a dwie następne z następnego wyrazu.

5. WIEŚ

Wykonano kartę klucz-skorowidz porządkując nazwy wsi alfabetycznie oraz numerując w ten sposób, iż każda wieś zaczynająca się na nową literę zaczyna się od nr 1. W ten sposób powstał zbiór otwarty. Teksty, które w przyszłości będą nagrywane z innych miejscowości, mają jednoznaczny klucz do kodowania czy dekodowania (istnieje możliwość zakodowania 60 miejscowości zaczynających się na tę samą literę). Do kodowania wybrano klucz złożony: alfabetyczny i 1-2-4-7.

Na obecnym etapie kartoteki na literę A jest 5 miejscowości, B — 10 miejscowości.

Przykładowe kodowanie ma następującą postać: (kodujemy miejscowość Opoczno). Miejscowości zaczynających się na literę O jest 8:

Okuninka 1, Opatkowice 2, Opoczno 3, Orchówek 4, Oseredek 5, Osowa 6, Ossówka 7, Olbiecin 8.

Opoczno ma nr 3. Kodujemy pierwszą literę oraz cyfrę 3, według klucza skorowidza sporządzonego dla tego aspektu wyszukiwawczego. Wykorzystuje się 13 par otworów. Wybrany klucz wydaje się najbardziej optymalny, stwarza bowiem możliwości porządkowania zbioru alfabetycznie według nazw wsi oraz wyszukiwania tekstów z podanej wsi.

6. REGION

Teksty folklorystyczne z Lubelskiego mogą pochodzić z regionów: lubelskiego, zamojskiego, chełmskiego, sandomierskiego, mazowieckiego, podlaskiego. Przeznaczono 4 pary otworów, przy zastosowaniu klucza 1-2-4-7.

7. WYKONAWCA

Układ nacięć został zaprojektowany analogicznie jak dla wsi. Zakodowano pierwszą literę nazwiska wykonawcy oraz jego numer identyfikujący go w całym zbiorze. Zbiór jest otwarty aż do wyczerpania 60 nazwisk zaczynających się na tę samą literę.

8. LOKALIZACJA ŹRÓDŁA

Zapis źródła na karcie jest różnorodny. Dla tekstów nagranych przez pracowników Zakładu Języka Polskiego przyjęto ogólny symbol TN, numer taśmy oryginalnej z uściśleniem miejsca na taśmie według wskazań

licznika magnetofonu. Używa się również zapisu określającego numer taśmy-kopii.

Kodowanie realizuje się na 13 parach otworów. Przyjęto do kodowania numer taśmy oraz stronę. Przewidziano możliwość zakodowania 999 taśm kluczem 1-2-4-7. Strona taśmy kodowana jest kluczem prostym. Hasło lokalizujące tekst jest bardzo istotne zarówno przy sprawdzaniu tekstu od strony merytorycznej, jak też przy uzupełnianiu brakujących tekstów.

9. ROK ZAPISU TERENOWEGO

Kartotekę zapoczątkowały nagrania z roku 1960 i ten rok jest uważany za początek przy kodowaniu; koduje się dwie ostatnie cyfry roku. Zastosowano podwójnie klucz 1-2-4-7, przy czym dla dziesiątek przyjęto 1 jako 60 i tak kolejno.

Rysunek nr 1 przedstawia gotową kartę z pełnym opisem i zakodowanymi danymi. Kartoteka jest na bieżąco uzupełniana poprzez transkrypcję tekstu i melodii pieśni z taśmy magnetofonowej na karty obrzeźnie perforowane. Dzięki kartotece możliwe jest szybkie udzielanie odpowiedzi w zakresie jednego zakodowanego aspektu, jak również dowolnego zestawienia aspektów wyszukiwania (suma, iloczyn i negacja logiczna tych aspektów). Np. pieśni weselne lub chrzcinowe śpiewane w miejscowości Bychawa.

Kartoteka będzie pełnić rolę informatora tekstów folklorystycznych z Lubelskiego, aż do momentu założenia bazy danych i przejścia na elektroniczne przetwarzanie.

LITERATURA

1. Kubasiewicz M.: *Kartoteka selekcyjna obrzeźnie perforowana*. Warszawa 1977.
2. Bartmiński J.: *Założenia deskryptorowej systematyki tekstów folkloru* (maszynopis).
3. Instrukcja nr 1 dotycząca wypełniania kart dokumentacyjnych (perforowanych) dla „Lubelskiego”.